

Og: Mikael Johansson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1597.

1597

4

Bettha
Kättelstad en Folkminnen från min hembygd. Bettha i
Kända h: Kättelstad, socken, Kända härad. Östergötlands län.
Namnsäggen, väffelhelg, park, midsommar, begravning

Folkminnena berättar mig ifrån våra äldsta förfäders
tid, då deras tra var stark riktad på varvet och sän.
Sedan har det gått generation efter generation, det var något
roligare än när vi hela sju hundrasen, fick samlas kring grannar
och ha berättat för oss barn, som barn för hade gjort när han
var liten. De gamla folkminnena har berättat oss följande
vad ^{de} gamla hade ha allt efterlämnat åt oss.

De hade alltid en sed för varje helg. Väffelhelgen
då skall man gå och lägga sig tidigt, sjuet för den kranas
som är yngre länge. Fickan har alla dagar i denna veckan
särskilda namn. Nämligen: blå-måndag, fetts-hidag,
dymmel-onsdag, skär-torsdag, långfredag, kock-lördag. (2.5.)

På dymmel-onsdag skall vedbaken vara tenn, sjuet faller
dymmeln över veden. På lång-fredag skall man varken dricka
vatten eller mjölk, vattnet får man vettas ut, mjölken
bli det utslag och kälde utav. När korna släpps ut på
betes om vären, skall det ligga någon stälbit på träskeln till
ledugården, som de skall gå över, därför att det inte skall
ske dem något illa under sommaren. Midsommarafton
skall det plöckas, i ~~roster~~ blommar på 9 olika ställen,
måste vara bytt hela kilen, under plöckningen och hemvägen
sär skall de liggas under huvudhuden, där man skall sova under
natten, vad man då drömmar det skall bli verklighet. 1597

En annan sägen handlar om den 27 juni (jussarevelegra),
om det regnar den dagen skall det regna i 7 veckor efteråt.

En sägen handlar om natten mellan julafton och juldagen
då skall korna lala sig emellan. Det var en lantbrukare,
som låg och hörde på när korna lala, de sade bland annat
att det var så mycket räd i halmen, då sag han och korna

L.

1597

om säden, då dog alla horna för honom. På galdagsmorgonen då
 skall så många, som kommar ifrån till julotten, då den sene
 kan komma först ifrån julotten, bli först med skörden
 det kommande året som då ständas.

På begraving är det all väntigt att de klär med ena
 vid begravningsgård, så för varje gård de äber om till
 kyrkan, skall vara klädd med en saba med gransis, och i mitten
 på den skall vara klätt ett bas med roris.

I min hemsocken nämligen Kättilstad, den gränsar till
 Stågerstad och Gässtad dessa socknar har fått namn, efter tre
 jättar som hetta Kättil, Ståger och Går, de bestat att de
 skulle bygga var sin kyrka. Låc när de skulle tåja att bygga
 så hade inte mer än en hamnare, eftersom inte kyrkorna
 ligge men bekänna väg ifrån varandra, så skulle de besta
 himmelen sig emellan men vara inte så länge försån
 det uppstod stid, emellan Kättil och Ståger mellan dom besta
 kyrkorna ligge en jä, och den jä heter "Liseri" det
 påstas att den fiak namnet efter den stiden.

Det underliga med den jä att det ligge en halm
 på botten, som kommer upp mer det för vara en lid
 och sedan gånker den osynlig på botten

Starin Johansson

Belna, Kättilstad, Mörningsgraven (Östergötland)

1597